

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF National Section

Bilten

Št. 2, letnik IX.
april 2010

Vsebina

<i>dr. Bruno Ravnikar:</i>	Tokrat »Alpe-Adria« v Sloveniji	15
<i>Maša Kumperger:</i>	Aktiv mladih	16
<i>Alenka Klemenčič:</i>	Mednarodni folklorni festival Folkart	18
<i>Vasja Samec:</i>	Kako in kaj z našim folklorizmom.....	19
<i>Peter Šumnik:</i>	Gostovanje FS KD Prežihov Voranc v Italiji	21
<i>Milan Glamočanin:</i>	FS KD Brdo iz Kranja vabi na 7. letni koncert	21
<i>mag. Jasna Sok:</i>	Četrty mednarodni folklorni festival v Kozjem	22
<i>Janja Ravnikar:</i>	Andrej Košič prejel Red za zasluge.....	23
<i>Fotografije:</i>	mag. Andrej Košič prejema odlikovanje iz rok predsednika RS; Na letošnji Folkart prihaja odlična novoze-landska folklorna skupina <i>Whitireia Dancers</i> s prikazom maorske kulturne dediščine.....	24

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
Glavni trg 7
p. p. 173
4000 Kranj
e-pošta: info@zveza-zltss.si
internet: www.zveza-zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:
glavni urednik Janja Ravnikar
član Janez Florjanc
član Božidar Fabjan

Prispevke pošiljajte na: janja.ravnikar@gmail.com

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Panjska končnica: Kralj Matjaž

Tokrat "Alpe – Adria" v Sloveniji

Folklorni festival "Alpe – Adria" je sorazmerno mlad, saj se je prvič, v družbi mnogih drugih prireditev s podobnim ali istim imenom, zgodil šele leta 2005. S tem ne želim zanikati, da je bilo v preteklosti kar nekaj srečanj folklornih skupin z istim namenom, vendar so to bile bolj ali manj muhe enodnevnice, zato močno upamo, da bo 6. festival utrl pot temu srečanju do tradicionalne vsakoletne prireditve. Morda je ravno prvo srečanje na pobudo naših sosedov iz Furlanije dalo slutiti, da si želijo bolj priložnostno srečanje kot pa stalno vsakoletno folklorno manifestacijo. A že na sestanku v Kranju 6. 11. 2005 se je večina prisotnih izjasnila, da želi vsakoletno prireditev, ki bi vsaj minimalno upoštevala tudi pogoje in zahteve CIOFF. Od teh zahtev se je takratni zastopnik furlanske folklorne zveze omejil in dogovorjeno je bilo, da bo Italijo, ob odsotnosti in nezainteresiranosti njihove nacionalne sekcije CIOFF, zastopala organizacija U. F. I. (Unione Folklorica Italiana).

Tako je bil določen ciklični vrstni red, po katerem je že v naslednjem letu organizirala to srečanje Slovenija. Dogovorjeno je bilo, da bo srečanje na Bledu. Od takrat dalje je bil dogovorjen in realiziran tudi naslednji red:

- 2005 Turrida di Sedegliano – Udine (Italija),
- 2006 Bled (Slovenija),
- 2007 Leoben (Avstrija),
- 2008 Punat na otoku Krku (Hrvaška),
- 2009 Gorica (Italija),
- 2010 Ljubljana (Slovenija).

Slovenija je bila zastopana na teh srečanjih z naslednjimi skupinami:

- 2005 "Sava" Kranj in "Razor" Tolmin,
- 2006 "Triglav" Slovenski Javornik,
- 2007 "Tine Rožanc" Ljubljana,
- 2008 "France Marolt" Ljubljana,
- 2009 "Koleda" Velenje.

Kot je razvidno, sta leta 2005 iz vsake države nastopali po dve skupini. To je bilo tudi jedro nesporazumov s furlansko folklorno zvezo, ki je pri tem vztrajala. Na naše argumente, da je treba stroške tega srečanja znižati in tako omejiti število nastopajočih, so zatrjevali, da se stroške lahko zniža s tem, da vsaka skupina

prinese hrano s seboj, kar je organizator od sodelujočih skupin takrat tudi zahteval. S tem se preostali zastopniki nikakor niso strinjali.

Prireditve je bila v začetku enodnevna, vendar so avstrijski zastopniki potarnali, da je za skupino prevelik napor v enem dnevu potovati iz Leobna na Krk, nastopiti in se vrniti. Zato je že leta 2008 hrvaški organizator razširil prireditev na dva dni z eno prenočitvijo. Enako je storil lansko leto tudi italijanski prireditelj in letos naša organizacija.

Letošnje srečanje Alpe – Adria bo 28. – 30. maja v Ljubljani. Glavna prireditev bo v soboto 29. maja v Kulturnem centru Španski borci, preostale prireditve pa bodo na različnih krajih mesta. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je že potrdil ljubljanski župan Zoran Jankovič.

Posamezne države bodo zastopale naslednje folklorne skupine:

- Italija: Furlanska folklorna skupina "Michele Grion" iz Koprive (Capriva),
- Avstrija: Folklorna skupina "Edelweiss" iz Celovca (Klagenfurt),
- Hrvaška: Zagrebački folklorni ansambel dr. Ivana Ivančana iz Zagreba,
- Slovenija: Folklorna skupina "Emona" iz Ljubljane.

Verjetno festival Alpe – Adria še nikdar ni imel tako kakovostnih izvajalcev kot letos. To velja še zlasti za hrvaško skupino, saj je bivši "Joža Vlahovič" bil in je še vrhunska hrvaška folklorna skupina, zato ogled letošnje prireditve ne gre izpustiti.

dr. Bruno Ravnikar

Aktiv mladih

Slovenski predstavniki mednarodne zveze CIOFF se zavedajo pomembnosti idej mladih, zato so se ravnali po zgledu drugih članic zveze CIOFF, ki so ustanovile svoje aktivne mladih oz. medse sprejele člana, ki bi predstavljal vizije in želje. Posledica tega je na novo formirani aktiv mladih, ki je nastal v začetku letošnjega leta.

Prvotna ideja o le enem predstavniku mladih je bila pozabljena, ko so spoznali kandidate, ki smo pokazali veliko navdušenje in bili polni idej za prihodnost. Ker mi je bila zaupana vloga predsednice aktiva, je bilo potrebno resno razmišljati o prvih korakih, ki so pri tako veliki stvari, kot je vodenje aktiva, še kako pomembni. Ena izmed prvih stvari, ki sem jih naredila kot predsednica aktiva, je bilo kontaktiranje predsednika mladih, tudi pobudnika za vpeljavo mladih v zvezo CIOFF, Argentince z imenom Ramiro Mansutti, takoj za njim pa še nizozemsko predstavnico in predsednico evropskih aktivov Anne-Wietske Enequist. Nad njunim navdušenjem in hitrim odzivom sem bila presenečena. Oba sta mi bila in sta mi še vedno na voljo, kadarkoli ju potrebujem, posredovala pa sta mi tudi nekaj dokumentov, kateri so mi že bili in mi še bodo zelo v pomoč pri delovanju aktiva. Zelo sta bila zadovoljna, da se je tudi v Sloveniji poudarila pomembnost in inovativnost mladih vzdrževalcev kulture, saj kot že sami vemo, zanimanje mladih za neoprijemljivo kulturno dediščino počasi upada. To ni problem le v Sloveniji, ampak v svetu nasploh.

Vsak folklornik bo do svojega 25. leta sodeloval v aktivu, saj smo mnenja »Več glav več ve«, skoraj vsak predel Slovenije pa ima tudi svojega predstavnika, na katerega se bo lahko obrnil mlad folklornik z idejami in željami, prav tako pa s svojimi izkušnjami, ki nam bodo v pomoč pri delovanju.

Aktiv bo imel v kratkem tudi sestanek, na katerem se bomo pogovorili, kako naprej. Dobrodošla bo vsaka ideja, čim več pa se jih bomo potrudili uresničiti. Obenem bomo dobili tudi svoj del na spletni strani ZLTSS, kjer bodo podatki vseh uradnih članov aktiva mladih in preko katerih nas bodo lahko mladi folklorniki tudi kontaktirali. Ideje o širjenju folklorne dejavnosti med mladimi so različne, vsi pa se strinjamo, da je treba dati poudarek na predstavitev same dejavnosti v krajih, kjer ta ni dovolj razširjena. Ob širjenju folklorne dejavnosti se bo širil tudi glas o ZLTSS in s tem o zvezi CIOFF. Verjamemo, da bomo lahko s tem v ZLTSS pridobili tudi kakšno novo folklorno skupino, ki bo aktivno sodelovala v zvezi kot član in kot predstavnik zveze v tujini na festivalih.

Lep folklorni pozdrav!

Maša Kumperger, predsednica aktiva mladih

Mednarodni folklorni festival FOLKART

Maribor, 29. junij – 3. julij 2010

Član svetovne organizacije CIOFF

FOLKART je folklorni festival, ki vsako leto kot sestavni del mednarodnega multikulturnega Festivala Lent na tribune plavajočega odra na Dravi privabi na tisoče obiskovalcev iz vse Slovenije in tujine. Kot največji slovenski tovrstni festival že leta spada med največje in najbolj priznane evropske folklorne festivale.

V letu 2010 bo ponovno ponudil pisano barvno paletu folklornih skupin z vsega sveta. Med 26. junijem in 3. julijem se bodo na Glavnem odru festivala v Mariboru predstavile naslednje skupine: iz **Makedonije** prihajajo stari prijatelji Folkarta, AKUD »Orce Nikolov« iz Skopja; iz daljne **Indonezije** bo naša gostja skupina, katere člani uporabljajo nam neznane, čisto posebne instrumente, »Keluarga Paduan Angklung SMA Negeri 3 (KPA3)« iz Bandunga; iz **Bosne in Hercegovine** pride odlična skupina KUD »Lola« iz Sarajeva; letošnji vrhunec festivala bo vsekakor udeležba skupine »Whitireia Dancers«, izjemnih Maorov, ki prihajajo iz drugega konca sveta, z **Nove Zelandije**, iz prestolnice Wellington; pridružili se jim bodo odlični plesalci, pevci in godci folklorne skupine »Bihari János« iz prelepe prestolnice **Madžarske**, iz Budimpešte; to pisano bero letošnjega Folkarta pa zaokrožujejo mladi filipinski plesalci skupine »Pamana Ng Luzviminda« iz Montreala v **Kanadi**, ki ohranjajo povsem avtentično izročilo svoje domovine, **Filipinov**.

Vsako leto se predstavijo tudi **slovenske** folklorne skupine in letos bodo ob domačinu, AFS Študent iz **Maribora**, nastopili tudi člani AFS Ozara iz **Kranja** in FS KUD Beltinci iz **Beltincev**.

V mestu ob Dravi in tudi v mnogih drugih krajih po Sloveniji, kjer Folkart vsako leto gostuje, bomo ponovno pričla koščku posebnega, čarobnega in tako drugačnega, oddaljenega sveta.

Alenka Klemenčič, producentka festivala Folkart

Kako in kaj z našim folklorizmom

Kar nekaj vprašanj je bilo izpostavljenih na zadnjih srečanjih slovenskih folkloristikov in folkloristov.

Zakaj je tako malo povabil našim skupinam za gostovanja v tujini (CIOFF)?

Zakaj so v večini primerov nastopi naših skupin nezanimivi za tuje organizatorje?

Ali izobražujemo dovolj dobro?

Naj navedem na kratko nekaj svojih znanih razmišljanj in opažanj.

Ni sporno, da je, za razliko od nekoč, danes mnogo več folklornih skupin povsod po Sloveniji, kar je razveseljivo, pa tudi posledica mnogih oblik izobraževanja. Vedenja o tej obliki naše dediščine je ogromno, literature tudi, pa tudi seminarjev, delavnic in taborov je na pretek, ne samo republiških, vedno več je tudi območnih. Vse to je samo dobro, vendar je glavni problem, da je za dobro skupino in njeno celovito programsko kvaliteto v prvi vrsti pomemben dober vaditelj, ki mora imeti mnogo znanja, rutine in predvsem želje, da bo to počel odgovorno, s srcem in dušo, kot se reče. Za kaj takega pa je potrebno še veliko več. Mora se tudi sam dodatno izobraževati, prebirati različno strokovno in poljudno literaturo, ki govori o različnih oblikah življenja ljudi, o njihovih navadah, obnašanju, stilu, karakterju, temperamentu in še kaj. Pomembno je opazovanje dogodkov ne samo na odru, ampak tudi v ozadju, med množico, opazovati vsak dogodek, način veseljačenja ali praznovanja tudi vsakodnevnih življenjskih navad ali običajev. Predvsem pa mora obvladati plesne zapise (kinetografija) v številnih knjigah in imeti vsaj osnovno glasbeno predznanje (note, ritmi, tempo, takti ...).

Takšnega znanja je na žalost malo. Še vedno se vse vrti okoli nekaj slovenskih zanesenjakov in dolgoletnih folklornih ustvarjalcev. Zato je seveda logična posledica, da je zares vrhunskih skupin, ki obvladujejo koncertni program vseh slovenskih območij, ki so glasbeno in kostumsko prepričljivi in ki imajo v prvi vrsti tehnično dovršeno plesno tehniko, enovit in uvežban nastop, rutino, izraz in vsebinsko sporočilno odrsko postavitev, tudi zelo malo. Pa ne samo to; tudi dovolj plesalk in plesalcev mora biti, da so sposobni nastopati tudi v dveh postavah.

Festivali, kamor si skupine želijo odpotovati, saj je to tudi motiv za vzdrževanje članov, imajo pač različne pogoje in vsebinske opredelitve. Vendar pa vsi želijo imeti dobre, atraktivne in odrske prepričljive folklorne skupine, ki so se sposobne v hipu tudi prilagoditi morebitnim drugačnim željam organizatorja. To seveda ne pomeni, da se morate za vsako ceno prilagajati tudi neumnim predlogom ali željam. Ker pa je včasih nujno nastopati z zmanjšano postavo ali z bistveno krajšo minutažo, je na to dobro biti pravočasno pripravljen. Večina resnih festivalov pravočasno pošlje osnovne programske zahteve, če pa jih ne, se je potrebno z organizatorji predčasno dogovarjati in biti pri tem kar vztrajen. Predvsem si ne smemo dovoliti, da nas kar koli preseneti in da se ne znamo primerno odzvati. Že doma, ko se na gostovanje pripravljamo, moramo odrske priredbe prilagoditi zahtevanim minutažam. Skoraj vsi festivali imajo podobne zahteve: ena točka do 10 min, 20 min, 30 min in eno uro. Torej je nujno imeti vsaj dve zasedbi, ko želijo, da nastopate v paketu 30 do 45 ali 60 minut. Če nastopate skupaj z dvema ali tremi skupinami, se poskusite dogovoriti, da bi nastopali menjaje z njimi, saj imamo Slovenci težave s preoblačenjem. Zelo pomembno je vedeti, da so redki odri, ki so popolno opremljeni, na primer z mikrofoni nad plesiščem. V takem primeru je potrebno ali petje opustiti ali ga postaviti na odru tako, da bo za občinstvo slišno in dodatno ozvočeno.

Vse naštetu morajo skupine, ki želijo potovati in se udeleževati festivalov, upoštevati in znati. Tega se na naših seminarjih ne uči. Zadnji tabor, ki bi naj vsaj malo dišal po CIOFF pravilih in zahtevah, ni dal primernega odgovora. V slovenskem folklorizmu zadnjih let se je ustalila neka šablona, ki so si jo zastavili tudi nekateri ocenjevalci in del stroke in ki zajema nekaj plesov, petje, kakšno odrsko vsebinsko sporočilo, primerno glasbo in kostume. To je vse prav in normalno, vendar so plesna tehnika, dober odrski izraz, rutinski nastop in brezhibna vplesanost vseh nastopajočih žal najslabša plat večine folklornih skupin v Sloveniji. Tega se na seminarjih ne da dobro naučiti, lahko se samo opozarja. Vaditelji so tisti, ki morajo to na rednih vajah doseči. Ker pa večina skupin (manjših, krajevnih, območnih ...) vadi v glavnem le enkrat tedensko, kar je mnogo premalo, se pač ugotovljenemu ni čuditi.

Vasja Samec

Gostovanje FS KD Prežihov Voranc v Italiji

Folklorna skupina kulturnega društva Prežihov Voranc iz Raven na Koroškem je 6. in 7. januarja 2010 gostovala v Pasion di Prato pri njihovi folklorni skupini, ki je organizator tradicionalne prireditve "Pan e Vin de Pifanie" (Kruh in vino Epiphany) ob prazniku Svetih treh kraljev. To je stari običaj arhaičnega izvora, ki ga ohranja njihova domača folklorna skupina.

6. januarja popoldne je bil nastop Gruppo Folkloristico Pasion di Prato in folklorne skupine kulturnega društva Prežihov Voranc iz Raven na Koroškem v mestnem gledališču. Obe skupini sta prikazali običaje in plese iz svojega programa. Zvečer pa se je velika množica z glasbo in pesmijo v paradi z baklami odpravila do mesta, kjer je bil postavljen *Pignarul*. To je velik kres iz koruznih stebel, ki so ga skrbno pripravili vaščani skupaj s folklorno skupino. Ob gorenju kresa in smeri dima oz. ognja ugotavljajo, kakšna bo letina.

Ob dobri glasbi in plesu je potekalo druženje obeh skupin še dolgo v noč. Folklorna skupina Pasion di Prato se je izkazala kot dober gostitelj in si takšnih druženj lahko samo še želimo. Do prijateljstva obeh folklornih skupin je prišlo leta 2004, ko je omenjena skupina gostovala na mednarodnem festivalu "Na gaudi se dobimo" v Črni na Koroškem, ko je bil ta še mednarodnega značaja.

Peter Šumnik

FS KD Brdo iz Kranja vabi na 7. letni koncert

Folklorna skupina kulturnega društva Brdo iz Kranja v soboto, 8. 5. 2010 organizira svoj 7. letni koncert "Đurđevdanske igre" v kulturnem domu v Predosljah pri Kranju, s pričetkom ob 19.30. uri, kjer se bodo predstavile vse folklorne in pevske sekcije društva.

Skupina bo takrat že imela za sabo dva letošnja obiska v tujini, in sicer konec marca na folklornem festivalu v Srbiji v Bačkem Gračacu in v začetku aprila na folklornem festivalu v Bački Palanki v Srbiji ter na festivalu »Zlatni opanak« v Valjevu, prav tako v Srbiji,

z udeležbo preko 80 sodelujočih skupin iz Srbije, Bosne, Romunije, Črne Gore in Makedonije. Po letnem koncertu se bo skupina konec maja udeležila še 15. evropskega prvenstva srbskih folklornih skupin v Brčkem (BiH), kjer bo nastopalo preko 30 sodelujočih skupin iz devetih evropskih držav.

Na letni koncert vljudno vabljeni!

Milan Glamočanin, vodja folklorne skupine

Četrty mednarodni folklorni festival v Kozjem

Umetniško društvo folklorna skupina Kozje bo v času med 6. in 9. majem 2010 v sodelovanju s folklorno skupino Jakob Sket iz Mestinja organizirala že četrty mednarodni folklorni festival. Na festivalu bodo poleg domačih folklornih skupin in otroške folklorne skupine osnovne šole Lesično in Kozje sodelovale tudi folklorne skupine iz Hrvaške, Makedonije, Srbije in Avstrije. Glede na zelo zanimivo nacionalno sestavo folklornih skupin smo si znotraj Umetniškega društva folklorne skupine Kozje zastavili teoretična izhodišča, ki jih bomo skušali potrditi skozi delavnice.

Glede na to, da ljudska glasba in ples katerekoli etnične skupine uporablja nekatere sheme, stalne koreografske prvine v formi in izvedbi, ki se sicer spreminjajo zato, da bi se približali večini, vendar kljub temu nosijo svojo prvobitno sporočilo, bomo skušali skozi delavnico to prvobitno sporočilo plesa tudi spoznati. Ljudska glasba in ples sta poleg jezika eno najboljših in eno najbolj izrazitih sredstev za dokazovanje in ohranjanje identitete nekega naroda in torej sestavine, pojmovane kot še živ ali pa poustvarjen sestavni del vsakdanjega življenja. Tako bomo izhajajoč iz zgornjih opredelitev ob koreografski plesni uprizoritvi skušali izluščiti živo sporočilno vsebino dediščine, ki jo skupina iz svojega nacionalnega območja prinaša. Iz plesnih uprizoritev bomo potegnili tiste izstopajoče koreografske elemente, ki izražajo določena opravila, praznične ali vsakdanje šega in navade ter na specifičen način govorijo o prepoznavnosti neke nacije. Iz plesnih elementov

folklornih skupin, ki delujejo ob naši meji, bomo poskušali poiskati skupne elemente in podobnosti, pri ostalih pa iskati razlike, ki skozi plesne elemente zgodovinsko in kulturno določajo etnične prvine. Med nastopajočimi skupinami bomo torej v tridnevnem druženju iskali razlike in podobnosti, posebnosti in izjeme. Skupine ne bodo delovale zgolj navzven, skozi odrsko plesno uprizoritev, temveč bodo svoje plesno izročilo analizirale tudi znotraj druženja folklornih skupin. S tovrstnimi analitičnimi nastopi znotraj folklornih skupin želimo dobiti novo razsežnost druženja. S tem upamo na kvalitetnejše medfolklorne izmenjave ter posredovanje koreografskih plesnih oblik z analizo njihovih razlik in podrobnosti na poudarku nacionalnih posebnosti. Delo bo potekalo v obliki vnaprej pripravljenih delavnic med udeleženci folklornega festivala. Folklornim skupinam tako želimo poleg seveda spoznavanja naše naravne in kulturne dediščine ob navedeni obliki dela omogočiti, da se ozavešči tudi visoka stopnja multikulturalnosti.

za Umetniško društvo folklorna skupina Kozje
mag. Jasna Sok

Andrej Košič prejel Red za zasluge

Predsednik republike dr. Danilo Türk je 14. januarja letos na predlog ZLTSS z Redom za zasluge odlikoval mag. Andreja Košiča, za velik prispevek na področju ohranjanja in negovanja tradicij slovenskega naroda na področju ljudskega plesa. Leta 2008 je Andrej Košič praznoval 70-letnico in 50 let ustvarjanja na folklornem področju.

Janja Ravnikar

mag. Andrej Košič prejema odlikovanje iz rok predsednika RS
(foto: Janko Eržen)

Na letošnji Folkart prihaja odlična novozelandska folklorna skupina *Whitireia Dancers* s prikazom maorske kulturne dediščine.